

Partycypacyjny raport o stanie gminy

**Relacje pomiędzy dokumentem strategicznym,
programem współpracy JST z NGO,
ogłoszeniem o konkursie na realizację zadań
publicznych oraz ofertami na ich realizację.**

dr Marcin Bąkiewicz

Partycypacyjny raport o stanie gminy

IDEA ROZWOJU >> STRATEGIA >> DOKUMENT WYKONAWCZY

LOKLANA POLTYKA WIELOSEKOROWA

Zadanie publiczne „Partycypacyjny raport o stanie gminy” jest finansowane ze środków otrzymanych od Narodowego Instytut Wolności w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020.

Cel główny i cele szczegółowe programu - program współpracy nie powinien być uchwalany tylko po to i dlatego, aby spełnić wymóg ustawy. Jego tworzenie, uchwalenie i realizacja musi mieć cel, który wpisuje się w samorządową strategię i **odpowiada na potrzeby środowiska lokalnego**;

Zasady współpracy – (art. 5 ust 3), Dodatkowo istnieje szereg praktycznych zasad, które mogą stanowić przełożenie ustawowych zasad na praktyczne rozwiązania. Na przykład zasada jawności wymaga ustalenia w programie konkretnych rozwiązań dotyczących polityki informacyjnej i zapewnienia transparentności podejmowanych decyzji dotyczących współpracy z organizacjami. Zasady współpracy mogą też obejmować opis konkretnych narzędzi wymiany informacji, czy przewidywać powołanie pełnomocnika ds. organizacji pozarządowych. W tym punkcie mieszczą się również obowiązki i prawa współpracujących podmiotów. Program współpracy może zawierać wymogi obowiązujące organizacje w relacjach z samorządem, jak również zobowiązania samorządu w relacjach z III sektorem.

Partycypacyjny raport o stanie gminy

Zakres przedmiotowy – to zakres tematyki, która jest przedmiotem współpracy samorządu z organizacjami.

Zakres ten może obejmować wyłącznie sferę pożytku publicznego określoną w art. 4 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Standardem powinna być współpraca we wszystkich dziedzinach należących jednocześnie do zadań własnych samorządu i do sfery pożytku publicznego. Program współpracy może jednak wprowadzać ograniczenia – wskazując, jaki będzie zakres współpracy i jakie zadania publiczne lokalne władze mają zamiar realizować we współpracy z sektorem pozarządowym.

Formy współpracy – w ustawie wymieniono przykładowe formy współpracy władz publicznych z organizacjami pozarządowymi. Ponieważ nie są one obligatoryjne, stąd zapis wymagający by w programie znalazły się formy współpracy, o których mowa w art. 5 ust 2, należy rozumieć jako prawo organu stanowiącego do wybrania, które z przykładowych form będzie stosował. Samorząd ma również prawo rozszerzyć współpracę z sektorem pozarządowym o inne elementy. Lektura programów przyjmowanych przez różne samorządy pokazuje, że możliwości w tym zakresie jest bardzo wiele. Obejmują one zarówno inne niż wymienione w ustawie formy kooperacji, jak i różne preferencje i udogodnienia, które samorządy oferują organizacjom działającym na ich terenie.

Priorytetowe zadania publiczne – określenie zadań, które samorząd przewiduje zlecić organizacjom pozarządowym. Należy jednak pamiętać, że również w ciągu roku organizacje mają prawo występować z inicjatywą przejmowania lub podejmowania nowych zadań (art. 12., ust 1). Stąd istotny jest zapis o możliwości rozszerzenia listy poprzez nowelizację programu lub stosowne upoważnienie dla organu wykonawczego.

Okres realizacji programu – dla programów rocznych będzie on tożsamy z rokiem budżetowym. W przypadku programów wieloletnich może obejmować dowolną perspektywę czasową. Uchwalenie programu wieloletniego obejmującego okres od 3 do 5 lat daje organizacjom poczucie stabilności w zakresie współpracy z samorządem.

Sposób realizacji programu – ten punkt jest silnie powiązany z formami współpracy, o których mowa w pkt 4. Intencją jest, by program był dla organizacji swego rodzaju instrukcją, która wskaże, kto po stronie administracji lokalnej jest odpowiedzialny za realizację programu i w jaki sposób organizacje mogą skorzystać z poszczególnych form współpracy. Zapisy te są szczególnie ważne w sytuacji, gdy wprowadzane są nowe formy współpracy. Ponadto, dzięki opisaniu sposobu realizacji programu ma on walor edukacyjny dla nowopowstających organizacji, których członkowie nie mają jeszcze doświadczeń we współpracy z władzami lokalnymi.

Partycypacyjny raport o stanie gminy

Priorytetowe zadania publiczne – określenie zadań, które samorząd przewiduje zlecić organizacjom pozarządowym. Należy jednak pamiętać, że również w ciągu roku organizacje mają prawo występować z inicjatywą przejmowania lub podejmowania nowych zadań (art. 12., ust 1). Stąd istotny jest zapis o możliwości rozszerzenia listy poprzez nowelizację programu lub stosowne upoważnienie dla organu wykonawczego.

Okres realizacji programu – dla programów rocznych będzie on tożsamy z rokiem budżetowym. W przypadku programów wieloletnich może obejmować dowolną perspektywę czasową. Uchwalenie programu wieloletniego obejmującego okres od 3 do 5 lat daje organizacjom poczucie stabilności w zakresie współpracy z samorządem.

Sposób realizacji programu – ten punkt jest silnie powiązany z formami współpracy, o których mowa w pkt 4. Intencją jest, by program był dla organizacji swego rodzaju instrukcją, która wskaże, kto po stronie administracji lokalnej jest odpowiedzialny za realizację programu i w jaki sposób organizacje mogą skorzystać z poszczególnych form współpracy. Zapisy te są szczególnie ważne w sytuacji, gdy wprowadzane są nowe formy współpracy. Ponadto, dzięki opisaniu sposobu realizacji programu ma on walor edukacyjny dla nowopowstających organizacji, których członkowie nie mają jeszcze doświadczeń we współpracy z władzami lokalnymi.

Partycypacyjny raport o stanie gminy

Wysokość środków planowanych na realizację programu – uchwalenie programu przed uchwałą budżetową (do 30 listopada) oraz wymóg określenia w nim wysokości środków finansowych daje możliwość zapewnienia w budżecie środków adekwatnych do planowanych zadań.

Sposób oceny realizacji programu (ewaluacji¹) programu – w celu weryfikacji jego skuteczności oraz wprowadzania ewentualnych poprawek w kolejnych latach. W proces ewaluacji powinny być włączone zarówno organizacje, jak i przedstawiciele samorządu. Ważne jest, by przyjmowane w programie wskaźniki oceny nie zmieniały się co roku. Dzięki temu, zarówno samorząd, jak i organizacje będą miały możliwość monitorowania tendencji, które pojawiają się we współpracy obu sektorów, co będzie przydatne w planowaniu długofalowym (strategicznym). **Przyjęte w programie sposoby oceny znajdą również odzwierciedlenie w sprawozdaniu z realizacji programu**, które organ wykonawczy musi przedłożyć co roku organowi stanowiącemu (art. 5a ust 3).

Partycypacyjny raport o stanie gminy

...inaczej – sposobie tworzenia programu oraz przebiegu konsultacji – to charakterystyka w jaki sposób zrealizowany został wymóg konsultowania nowego programu z organizacjami pozarządowymi. Formy konsultacji muszą być dostosowane do lokalnych warunków – będą one zależały między innymi od struktury samorządu. Inaczej konsultowany musi być program w małej gminie, gdzie jest kilka organizacji, zupełnie inaczej w województwie, gdzie działa ich kilka tysięcy. Główną determinantą będzie jednak stopień uspołecznienia procesu powstawania programu – najlepiej, gdy partycypacja nie będzie polegała tylko na możliwości zapoznania się z przygotowanym przez urzędników dokumentem, lecz na realnym współtworzeniu zapisów programu współpracy przez sektor pozarządowy. Najlepszym rozwiązaniem będzie zastosowanie modelu deliberacyjnego.

Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert – każdy konkurs na zlecenie realizacji zadań publicznych ogłaszany przez władze samorządowe wymaga powołania komisji, w skład której wchodzi nie tylko urzędnicy, ale również osoby reprezentujące organizacje pozarządowe (art. 15 ust 2d). Zasady na jakich powoływani są członkowie tych komisji, w szczególności reprezentanci sektora pozarządowego oraz sposób działania komisji muszą być opisane w programie współpracy.

Rozstrzygnięcie konkursowe – jest decyzja, która stanowi pochodną równoważenia koncepcji strategicznych jednostki samorządu terytorialnego oraz celów zawartych w programie. Zastosowanie formuły konkursowej stanowi nie tylko wyraz sprawdzenia poprawności kryteriów formalnych, jest też forum diagnozującym rzetelność oferentów, ich innowacyjność oraz potencjał merytoryczny.

Partycypacyjny raport o stanie gminy

KONKURS

MIĘDZY KONKURENCJĄ, A KOMPROMISEM

Zadanie publiczne „Partycypacyjny raport o stanie gminy” jest finansowane ze środków otrzymanych od Narodowego Instytut Wolności w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020.

